

ROBERTO SAVIANO

nula

příběhy,
trasy, bossové
a oběti
kokainu

nula

nula

ROBERTO
SAVIANO

nula

nula

nula

Nakladatelství Paseka

Praha – Litomyšl

PŘELOŽILA ALICE FLEMROVÁ

ZERO ZERO ZERO

Copyright © Roberto Saviano 2013

All rights reserved

Translation © Alice Flemrová 2013

ISBN 978-80-7432-378-2

*Tuto knihu věnuji všem karabiníkům ze své ochranky.
Za těch 38 000 hodin, které jsme spolu strávili.
I za ty, které nás ještě čekají.
Kdekoli.*

Žádný strach, že by po mně mohli dupat.

Z udupané trávy se stane stezka.

– *Blaga Dimitrovová*

Koks bere člověk, který teď sedí vedle vás ve vlaku, a šňupl si, aby se dneska ráno snáz probral, nebo řidič za volantem autobusu, jímž jedete domů, protože chce dělat přesčasy a necítit bolest za krkem. Koks berou vaši nejbližší. Když to není váš otec či matka, když to není váš sourozenec, je to váš potomek. Když to není potomek, je to váš šéf. Nebo jeho sekretářka, která sjíždí lajnu jenom v sobotu, aby se pobavila. Když to není váš šéf, je to jeho manželka, ta šňupe, aby se uvolnila. A když to není jeho manželka, je to jeho milenka, dává jí ho on, místo náušnic, a je to lepší než diamanty. Když to není nikdo z nich, je to tirák, co zavází tuny kávy do barů ve vašem městě a bez koxsu by všechny ty hodiny na dálnici nezvládl. Když ne on, tak ho bere ošetřovatelka, která mění katetr vašemu dědečkovi a díky koxsu jí všechno připadá lehčí, dokonce i noční služby. Když ne ona, tak malíř pokojů, co dává nový odstín ložnici vaší přítelkyně; začal s tím ze zvědavosti a teď se topí v dlužích. Kdo ho bere, je zrovna teď s vámi. Je to policista, který se vás chystá zastavit: šňupe už léta, všichni si toho už všimli a píšou o tom v anonymních dopisech, které posílají jeho nadřízeným v naději, že ho propustí dřív, než vyvede nějakou blbost. Když to není on, je to chirurg, který se zrovna probouzí, aby šel operovat vaši tetu, a s pomocí koxsu dokáže otevřít i šest lidí za den, nebo právník, k němuž se chystáte kvůli

rozvodu. Je to soudce, který rozsoudí váš občanský spor a který to nepovažuje za neřest, ale jen za pomůcku, aby si člověk mohl užívat života. Je to pokladní, která vám podává los, o němž doufáte, že by mohl změnit váš osud. Je to umělecký truhlář, který vám vyrábí kus nábytku, za nějž jste dali měsíční plat. Když ne on, tak šnupe řemeslník, který vám přišel smontovat skříň z Ikey, co byste sami nedali dohromady. Nebo předseda bytového družstva, který se na vás právě chystá zazvonit. Anebo elektrikář, zrovna ten, co se vám teď snaží přetáhnout zásuvku v ložnici o kus dál. Anebo písničkář, kterého posloucháte, když chcete relaxovat. Koks bere farář, za nímž jdete, abyste se zeptali, jestli můžete být biřmováni, protože máte jít synovci za kmotra, a který se diví, že jste tuhle svátost ještě nepřijali. Berou ho číšníci, kteří vás budou příští sobotu obsluhovat na svatbě, kdyby nešňupali, nedokázali by si celé ty hodiny udržet v nohou tolik energie. A když ne oni, tak radní, který právě schválil nové úseky pěší zóny a koks mu dáváji zadarmo, výměnou za různé protislužby. Bere ho hlídač parkoviště, který už se dneska cítí veselý, jedině když si dá lajnu. Šnupe architekt, který vám zrekonstruoval chatu, šnupe pošťák, který vám donesl rekomando s novým PINem. Když ne on, tak šnupe ta dívka z call centra, co hovoří zvonivým hlasem a táže se, s čím vám může pomoci. To její veselí, stále stejné při každém hovoru, pramení z účinků bílého prášku. Když nebere ona, bere doktorand, který zrovna sedí po profesorově pravici a chystá se vás zkoušet. Po koks je nervózní. Bere fyzioterapeut, co se vám snaží srovnat koleno, a ten je naopak po koks družný. Pravidelně ho bere útočník, ten, co vstřelil gól a zkazil vám už skoro vyhranou sázku jen pár minut před koncem utkání. Koks bere prostitutka, u které se stavíte cestou z práce domů, když musíte upustit páru, protože už máte všeho po krk. Šnupe koks, aby neviděla, koho má před sebou, za sebou, na sobě, pod sebou. Bere ho gigolo, kterého jste si koupila k padesátým narozeninám. Oslava ve dvou. Koks mu dodá pocit, že je ten největší samec na světě. Koks bere váš sparring partner, se kterým trénujete v ringu, když chcete zhubnout. Když ho nebere on, tak je to jezdecký trenér vaší dcery, psychologka, k níž chodí vaše

manželka. V koksu jede nejlepší kamarád vašeho manžela, ten, co vás léta uhání a co se vám nikdy nelíbil. A když ne on, tak ředitel vaší školy. Šňupe i školník. A realitní makléř, který má zpoždění zrovna teď, když jste si konečně udělali čas, abyste si nabízený byt prohlédli. Pravidelně šňupe černý šerif, ten, co ještě nosí přehazovačku, i když dneska už si všichni holí hlavu. Když ne on, tak notář, ke kterému se už v životě nechcete vrátit a který bere koks, aby pustil z hlavy alimenty, co musí platit bývalým manželkám. A když nebere on, bere taxikář, který nadává na dopravní zácpu, ale vmžiku je zase veselý. Pokud ani on nebere, šňupe inženýr, kterého jste nuceni pozvat na návštěvu, protože vám možná pomůže v kariéřním postupu. Šňupe strážník, co vás pokutuje a při řeči se strašně potí, i když je zima. Anebo myč oken se zapadlýma očima, který si ho kupuje za vypůjčené peníze, nebo ten kluk, co strká letáky za stěrače aut, rovnou pět najednou. Bere ho politik, který vám slíbil živnostenský list, vy jste ho poslali do parlamentu hlasem svým i hlasy celé své rodiny, a on je pořád nervózní. Bere ho profesor, co vás vyhodil od zkoušky při prvním zaváhání. Nebo ten onkolog, s nímž si jdete promluvit, řekli vám, že je ze všech nejlepší, a vy doufáte, že by vás mohl zachránit. Když si dá lajnu, připadá si všemohoucí. Nebo bere ten gynekolog, co zapomíná típnout cigaretu, než vejde do pokoje vyšetřit vaši manželku, která má první porodní bolesti. Šňupe váš věčně zachmuřený švagr, šňupe věčně vysmátý kluk vaší dcery. Když ne oni, tak prodavač ryb, který aranžuje na pult mečouna, nebo pumpař, který cintá benzin mimo nádrž auta. Šňupe, aby se cítil mladší, ale nedokáže už ani vrátit čerpací pistoli zpátky do stojanu. Nebo ho bere obvodní lékař, kterého znáte už léta a on vás pouští do ordinace přednostně, bez čekání, protože na Vánoce víte, čím ho podarovat. Je na něm závislý vrátný ve vašem domě, a když ne on, tak profesorka, která doučuje vaše děti, učitel klavíru vaší neteře, kostymér divadelní společnosti, na kterou se jdete večer podívat, veterinář, co léčí vaši kočku. Starosta, u něhož jste byli na večeri. Stavitel domu, v němž bydlíte, spisovatel, kterého čtete před spaním, reportér vámi sledovaného televizního zpravodajství. A pokud jste po zralé úvaze

došli k názoru, že žádná z těchto osob koks šňupat nemůže, tak buď máte klapky na očích, nebo lžete. Anebo tím člověkem, co ho bere, jste prostě vy.

„Seděli všichni u jednoho stolu, přímo tady v New Yorku, nedaleko odsud.“

„Kde?“ zeptal jsem se instinktivně.

Podíval se na mě, jako by říkal, že nevěří, že bych byl tak blbej, abych mu kladl podobné otázky. Slova, která jsem měl vyslechnout, byla protislužbou: něco za něco. Policie zatkla před pár lety v Evropě jistého kluka. Mexičana s pasem Spojených států. Poslali ho do New Yorku, kde ho hodili do kalných vod místního ilegálního byznysu, ale vyhnul se tak vězení. Čas od času něco pustil, oni ho na oplátku nezabásli. Nebyl přímo konfident, spíš něco na ten způsob, aby si nepřipadal jako práskač, ale nemohl se ani považovat za mlčenlivého, neoblomného a zásad omerty dbalého člena rodiny. Policisti se ho ptali na obecné věci, které nebyly natolik detailní, aby ho jeho skupina mohla na základě toho odhalit. Potřebovali, aby informoval o tom, jaký vítr vane, jaká je nálada, co se povídá na schůzkách či ve válkách. Žádné důkazy, žádné indicie: řeči. Indicie si pak dohledali sami. Jenže teď už tohle nestačilo a ten kluk nahrál na svůj iPhone proslov, který zazněl na shromáždění, jehož se zúčastnil. A policisti zneklidněli. Někteří z nich, s nimiž jsem byl v kontaktu už léta, chtěli, abych o tom napsal. Napsal o tom, udělal kolem toho rozruch a oni tak mohli testovat reakce, aby pochopili, jestli se to, co jsem si měl

poslechnout, odehrálo tak, jak říkal ten kluk, a nebylo to jen nahrané, jen pouhé divadýlko, které někdo zinscenoval, aby navnadil Chicany¹ a Italy. Měl jsem o tom napsat, abych udělal vlny v prostředí, kde byla ta slova vyřčena a vyslechnuta.

Policista na mě čekal na malém molu v Battery Parku, neměl nepromokavý klobouček ani sluneční brýle. Žádné směšné maskování, přišel v pestrobarevném tričku s krátkým rukávem, v pantoflích a s úsměvem člověka, který se nemůže dočkat, až vám vyklopí nějaké tajemství. Mluvil italštinou s dialektálním přízvukem, ale srozumitelnou. Nesnažil se navázat žádný druh spikleneckví, dostal rozkaz mi tu věc vyprávět a učinil tak bez přehnaných okolků. Vybavuju si to zcela přesně. To vyprávění se do mě zarylo. Postupem času jsem došel k přesvědčení, že věci, které si pamatujeme, si neuchováváme jenom v hlavě, nejsou všechny v téže oblasti mozku: došel jsem k přesvědčení, že i jiné části těla mají paměť. Játra, varlata, nehty, žebra. Když člověk poslouchá poslední slova, někde se tam zachytí. A když si na to tyhle části těla pak vzpomenou, vyšlou to, co ta slova znamenala, do mozku. Dost často si uvědomuju, že si pamatuju žaludkem, který skladuje všechno krásné a všechno strašlivé. Víím, že jisté vzpomínky jsou tam, víím to, protože žaludek se hýbe. A občas se hýbe i celé břicho. Vlnění vytváří bránice: tenká čepel, membrána vrostlá kořeny do středu našeho těla. Odtamtud se všechno šíří dál. Bránice nám bere dech, vyvolává chvění a husí kůži, ale také nás nutí močit, vyprazdňovat střeva, zvracet. Při porodu vychází tlak právě odtamtud. A taky jsem si jistý, že jsou části těla, které shromažďují to nejhorší: uchovává se v nich odpad. Nevím, kde přesně tohle místo v sobě mám, ale je plné. A nyní už je přeplněné, je tak napěchované, že se tam nic dalšího už nevejde. Mé místo vzpomínek či lépe řečeno odpadu je nasycené. Zdálo by se, že je to dobrá zpráva: už se tam nevejde bolest. Jenže to tak není. Když se odpad už nemá kam ukládat, začne pronikat i tam, kam nemá. Nacpe se do míst, kde se shromažďují ty nejrůznější vzpomínky. Vyprávění toho

1 Hovorový, široce rozšířený termín označující občany USA pocházející z Mexika či osoby již narozené v USA, avšak mající mexický původ.

policisty bylo poslední kapkou do té části mé osoby, která si pamatuje jen to nejhorší. To, co vypluje na povrch ve chvíli, kdy si říkáte, že už se všechno obrací k lepšímu, když se před vámi rozevře ráno plné světla, když se vrátíte domů, když si pomyslíte, že celkem vzato to mělo cenu. V takových chvílích se jako zvratky, jako exhalace odkudsi vynoří temné vzpomínky, tak jako si odpadky na skládce pohřbené pod zemí, zabalené do igelitu, přesto najdou cestu, jak se dostat na povrch a všechno otrávit. Takže právě v téhle části těla uchovávám vzpomínku na ta slova. A je zbytečné hledat její přesnou polohu, protože i kdybych to místo našel, nebylo by k ničemu pustit se do něj pěstmi, vrazit do něj nůž, zmáčknout ho, aby z něj ta slova vyšla jako hnis z nějakého vředu. Všechno je tam uloženo. Všechno tam musí zůstat. Tečka.

Policista mi vyprávěl, že ten kluk, ten jeho informátor, vyslechl jedinečnou lekci, kterou stojí za to si poslechnout, a že ji potají nahrál. Ne aby zradil, ale aby si ji sám poslechl znovu. Je to lekce o tom, jak se má žít. A policista si ji vyslechl celou: s jedním sluchátkem ve svém uchu a druhým v uchu toho kluka, který se splašeným srdcem nahrávku pustil.

„Ty o tom teď napíšeš a uvidíme, jestli se někdo naštvě... To by znamenalo, že ta historika je pravdivá a máme důkaz. Jestli o tom napíšeš a nikdo nic nepodnikne, pak je to celý jen divadýlko nějakýho béčkového herce a náš Chicano si z nás vystřelil, anebo... nikdo nevěří těm kravinám, co píšeš, a v tom případě jsme nahraný.“

A rozesmál se. Příkyvoval jsem. Nic jsem nesliboval, snažil jsem se to pochopit. Tu přednášku údajně vedl nějaký starý italský boss před shromážděním Chicanů, Italů, Italoameričanů, Albánců a veteránů z *Kaibiles*, elitních jednotek guatemalského vojska. Alespoň to tvrdil ten kluk. Žádné informace, čísla ani detaily. Nic, co byste se měli učit proti své vůli. Vejdete do místnosti a opustíte ji jako někdo jiný. Máte stále stejné šaty, stejný sestřih vlasů, stejně dlouhé vousy. Nemáte na těle žádné známky výcviku, natržené obočí nebo rozbitý nos, nemáte mozek vymytý proslovy. Vejdete a pak odcházíte na první pohled stejní, jací jste byli, když vás strčili dovnitř. Ale jste stejní

jen navenek. Uvnitř je všechno jiné. Neodhalili před vámi poslední arkánu, jednoduše vložili pár věcí na pravé místo. Věcí, které jste do té chvíle neuměli používat, které jste neměli odvahu otevřít, někam položit, prohlédnout si je.

Policista mi četl z notesu přepis hovoru, který si zaznamenal. Sešli se v místnosti nepříliš daleko od místa, kde jsme zrovna teď byli. Sedli si tak porůznu, bez zasedacího pořádku, ne do tvaru podkovy jako při rituálech přijímání nových členů. Rozesadili se jako lidé ve vesnických spolicích na jihu Itálie nebo v restauracích na Arthur Avenue,² když se přijdou dívat na fotbal. Jenže v té místnosti nepouštěli žádný fotbalový zápas ani se tam nesešli přátelé na kus řeči, byli tam jen samí členové zločineckých organizací, zastávající rozdílné posty v rámci jejich vnitřní hierarchie. Zvedl se starý Ital. Věděli, že je to *uomo d'onore*, muž cti, a že přijel do Spojených států po dlouhé době strávené v Kanadě. Začal mluvit, aniž se představil, nebyl k tomu důvod. Hovořil hatmatilkou, italštinu prokládal angličtinou a španělštinou, chvílemi použil dialekt. Byl bych rád znal jeho jméno, a tak jsem se je pokoušel zjistit od policisty, předstíral jsem náhlý a náhodný zájem. Policista se mi ani nepokusil odpovědět. Zazněla jen slova toho bosse:

„Svět těch, co vykřikují, že se dá žít ve společnosti, kde vládne spravedlnost, zákony stejný pro všechny, kde máte slušnou práci, důstojnost, kde sou čisté ulice a ženský sou si rovný s chlapama, je jenom svět buzerantů, co si myslí, že si můžou dělat srandu sami ze sebe. A taky z lidí, co se kolem nich točej. Kecy vo lepším světě, ty nechme idiotům. Bohatejm idiotům, co si kupujou tenhle luxus. Luxus víry ve šťastnej, spravedlivej svět. Boháčům, co trpěj pocitem viny anebo maj co skrejvat. *Who rules just does it, and that's it.* Kdo velí, ten prostě velí, a to je celý. Nebo může tvrdit, že to dělá pro vobecný blaho, ve jménu spravedlnosti, ve jménu svobody. Jenže to sou babský kecy, nechme je těm boháčům a idiotům. Kdo velí, ten velí. A šmytec.“

2 Ulice v Bronxu tradičně považovaná za tepnu místní „Little Italy“, části města obývané italoamerickou komunitou.

Snažil jsem se zjistit, jak byl oblečený, kolik mu je let. Otázky fizika, reportéra, zvědavce, posedlého člověka, který věří, že pomocí těchto detailů by mohl dospět k typologii bosse, co vede podobné řeči. Policista si mě ale nevšímal a pokračoval. Poslouchal jsem ho a přesíval jsem jeho slova jako písek, abych objevil valoun: to jméno. Poslouchal jsem ta slova, ale přitom jsem hledal něco jiného. Hledal jsem indicie.

„Chtěl jim vysvětlit pravidla, chápeš?“ řekl mi policista. „Chtěl, aby se jim dostaly přímo pod kůži. Jsem si jistej, že ten člověk nelhal. Ručím za to, že ten Mexičan nevykládá žádný pohádky. Na mou duši, přísahám bohu, i když mi nikdo nevěří.“

Znovu upřel oči do notesu a četl dál.

„Pravidla organizace sou pravidla života. Zákony státu sou pravidla jedny části lidí, co chtěj vyjebat se všema vostatníma. A my si vod nikoho nenecháme srát na hlavu. To je dobrý pro toho, kdo dělá prachy bez rizika, jenže tyhle pánové se dycky budou bát toho, kdo navopak vydělává tak, že riskuje všecko. *If you risk all, you have all*,³ jasný? Zato když si myslíte, že si musíte zachránit kejhák nebo že to můžete zvládnout bez basy, útěků, skrejvání, pak je lepší říct si to hned na rovinu: nejste chlapi. A jestli nejste chlapi, vopustte okamžitě tuhle místnost a zapomeňte na to, že by se z vás někdy mohli chlapi stát, z vás v životě nebudou muži cti.“

Policista se na mě díval. Místo očí měl dvě šterbinky, mhouřil je, jako by chtěl zaostřit zrak na to, co si moc dobře pamatoval. Musel tu výpověď číst a poslouchat snad stokrát.

„*Crees en el amor? El amor se acaba. Crees en tu corazón? El corazón se detiene. No? No amor y no corazón? Entonces crees en coño?*“⁴ Ale i píča po čase vyschne. Věříš ve svoji manželku? Jakmile ti dojdou prachy, řekne ti, že ji zanedbáváš. Věříš v děti? Jakmile jim nedáš peníze, řeknou, že je nemáš rád. Věříš ve svoji matku? Když jí neděláš chůvu, řekne, že seš nevděčnej syn. *Escucha lo que digo: tienes que*

3 (Angl.) Když riskujete všechno, patří vám všechno.

4 (Šp.) Věříš v lásku? Láska pomine. Věříš ve své srdce? Srdce přestane bit. Co? Žádná láska, žádný srdce? Takže věříš v píču?

vivir.⁵ Člověk musí žít jen sám kvůli sobě. Sám kvůli sobě musí umět vzbudit respekt a taky umět respektovat: rodinu. Respektujte toho, kdo je vám k užitku, a pohrdejte tím, kdo je k ničemu. Úctu si získá ten, kdo vám může něco dát, ztrácí ji ten, kdo už je zbytečnej. Copak vás nemá v úctě ten, co od vás něco chce? Ten, co se vás bojí? A když už nemáte co nabídnout? Když už nic nemáte? Když už nejste k ničemu? Považují vás za smetí. Když nemůžete nic dát, nejste nic.“

„Z tohohle,“ říkal mi policista, „jsem pochopil, že ten boss, ten Ital, je někdo důležitěj, někdo, kdo se v životě vyzná. Kdo se v něm zatraceně vyzná. Tuhle řeč nemohl Mexičan nahrát sám. Ten Chicano odešel ze školy v šestnácti a v Barceloně ho vytáhli z hráčského doupěte. A co bossův kalábrijskej dialekt, jak by si ho mohl nějakej herec nebo baron Prášil vymyslet? Nebejt manželčiny babičky, sám bych tomu nerozuměl.“

Proslovů o mafiánské etice jsem slyšel desítky ve výpovědích *penitentů*, v odposleších. Ale tenhle měl jeden nezvyklý rys, byl prezentován jako duševní výcvik. Byla to kritika mafiánského praktického rozumu.

„Mluvim k vám a některý z vás mi sou i sympatický. Zato jinejm bych hned rozbil hubu. Ale i tomu nejsympatičtějšímu z vás, pakliže bude mít víc ženskejch a prachů než já, budu přát smrt. Když se některej z vás stane mym bratrem a já ho zvolim do organizace jako sobě rovnýho, jedno je jistý, bude se mě snažit vyřídit. *Don't think a friend will be forever a friend*.⁶ Zabije mě někdo, s kym jsem se dělal vo jídlo, vo spánek, vo všecko. Zabije mě někdo, kdo mi dopřál klid, u koho jsem se schovával. Nevim, kdo to je, jinak bych se ho už zbavil. Ale stane se to. A jestli mě nezabije, tak mě zradí. Pravidla sou pravidla. A pravidla nejsou zákony. Zákony sou pro zbabělce. Pravidla sou pro chlapy. Proto my máme pravidla cti. Pravidla cti vám neřikaj, že musíte bejt spravedlivý, hodný, správný. Pravidla cti vám řikaj, jak se velí. Co musíte udělat, abyste řídili lidi, prachy, moc. Pravidla cti vám řikaj, co dělat, jestli chcete velet, jestli chcete vyjebat s tim, kdo

5 (Šp.) Dávej pozor, co ti řeknu: musíš žít.

6 (Angl.) Nemysli si, že přítel zůstane přítelem navěky.

Je nad váma, jestli nechcete, aby s váma vyjebal ten dole. Nemá cenu pravidla cti vysvětlovat. Ty prostě jen existují. Utvořily se samy na krvi a v krvi každého muže cti. Jak se můžeš rozhodnout?“

Ta otázka byla určená mně? Hledal jsem tu nejsprávnější odpověď. Ale opatrně jsem vyčkával, než něco řeknu, myslel jsem si, že policista možná ještě opakuje bossova slova.

„Jak se můžeš během pár vteřin, pár minut, pár hodin rozhodnout, co máš udělat? Když se rozhodneš špatně, platíš celý roky za rozhodnutí, který jsi udělal během okamžiku. Pravidla existují, existují vodjakživa, ale vy je musíte umět rozeznat a musíte pochopit, kdy platějí. A pak Boží zákony. Boží zákony sou uvnitř pravidel. Boží zákony: ale ty pravý, ne ty, co se používaj jen k zastrašování vobyčejnejch chudáků. A zapamatujte si jedno: můžou existovat všecky pravidla cti, co si budete přát, ale jenom jediná jistota. Ste muži cti, jen když sami víte, jakej je váš osud. Vobyčejný chudáci se plazej po zemi, jen aby byli v bezpečí. Muži cti věděj, že všecko umírá, všecko je pomíjivý, že nezůstane nic. Novináři začínaj s touhou změnit svět a končej s touhou stát se ředitelem. Je lehčí je ovlivnit než zkorumpovat. Každěj má cenu jen pro sebe a pro Ctěnou společnost. A Ctěná společnost vám říká, že máte nějakou cenu, jenom když velíte. *Después, puedes elegir la forma. Puedes controlar con dureza o puedes comprar el consentimiento.*⁷ Můžete velet tak, že budete krev brát, nebo ji dávat. Ctěná společnost ví, že každěj člověk je slabej, hříšnej, marnivej. Ví, že člověk se nemění, a to je důvod, proč sou pravidla všecko. Pouta založený na přátelství bez pravidel nejsou nic. Všecky problémy maj nějaký řešení, počínaje manželkou, která vás vopustí, a rozkolem ve vašem klanu konče. A to řešení závisí jen na tom, kolik nabídnete. Když vám to nevyjde, tak jste jen nabídlí málo, nenabídlí jste dost, nic jinýho v tom nehledejte.“

Vypadalo to jako seminář pro budoucí bosse. Ale jak je to možné?

„Jde vo to pochopit, kym chcete bejt. Když loupíte, střílíte, znásilňujete, dealujete, budete chvíli vydělávat, ale pak vás seberou

7 (Šp.) Pak si můžete vybrat, jakým způsobem. Můžete vládnout pevnou rukou, nebo si podporu můžete koupit.

a semelou vás. Můžete to dělat. Jo, můžete to dělat. Ale ne moc dlouho, protože nevíte, co se vám může stát; lidi se vás budou bát, jen když jim strčíte bouchačku do pusy. Ale jakmile se k nim votočíte zády? Jakmile se přepadení zvrtné? Zato když patříte do organizace, víte, že všecko má svý pravidla. Když chcete vydělávat, existují způsoby, jak na to, když chcete zabíjet, existují důvody a metody, když to chcete někam dotáhnout, můžete, ale musíte si získat úctu, důvěru a stát se nepostradatelný. Existují pravidla dokonce i pro změnu pravidel. Cokoli uděláte mimo rámec pravidel, vo tom nemůžete vědět, jak to dopadne. Zato ať uděláte cokoli ve shodě s pravidly cti, vždycky přesně víte, kam vás to zavede. A taky přesně víte, jak zareagujou lidi kolem vás. Jestli chcete bejt vobyčejný nuly, klidně v tom pokračujte. Jestli chcete, aby z vás byli muži cti, musíte dodržovat pravidla. A rozdíl mezi vobyčejnou nulou a mužem cti spočívá právě v tom, že muž cti vždycky ví, co se stane, vobyčejnou nulu vojebe náhoda, smůla, hloupost. Takovému člověku se dějou nena-dálý věci. Muž cti naopak ví, že se tyhle věci stanou, a předvídá kdy. Jako muži cti moc dobře víte, co vám patří a co ne, budete přesně vědět, kam až můžete zajít, i když budete chtít překročit všechny pravidla. Všichni chtěj tři věci: mít moc, *pussy* a *dinero*. I soudce, když vodsuzuje grázly, a taky politici chtěj *dinero*, *pussy* a moc, ale chtěj to získat předstíráním, že sou nepostradatelný, strážci pořádku nebo ochránci chudejch či kdovíčeho ještě. Všichni chtěj *money*, i když tvrděj, že chtěj něco jinýho nebo že to dělaj pro druhý. Pravidla Ctěný společnosti sou pravidla, jak velet všem vostatným. Ctěná společnost ví, že můžete mít moc, *pussy* a *dinero*, ale ví, že člověk, kterej se dokáže zříct všeho, je ten, co rozhoduje vo životě všech. Kokain. Tohle je kokain: *all you can see, you can have it*.⁸ Bez kokainu nejste nikdo. S kokainem můžete bejt, kym chcete. Když šňupete koks, vlastnoručně si kopete hrob. Když nejste v organizaci, svět pro vás neexistuje. Organizace vám dá pravidla, jak do světa vstoupit. Dá vám pravidla, jak zabíjet, a dá vám taky ty, co vám řeknou, jak

8 (Angl.) Můžete mít všechno, co vidíte.

budete zabitý. Chcete víst vobyčejnej život? Chcete bejt nikdo? Můžete. Stačí nevidět, neslyšet. Ale jedno si zapamatujte: v Mexiku, kde si člověk může dělat, co si zamane, drogovat, šoustat malý holky, nasednout do auta a jet tak rychle, jak se mu zlíbí, doopravdy velí jen ten, co zná pravidla. Když vyvádíte hovadiny, nemáte čest, a když nemáte čest, nemáte moc. Jste jako všichni vostatní.“

Policista mi pak ukazoval prstem: „Vidíš, koukni se tady...“ na obzvlášť ohmatanou stránku v notesu. „Ten jim chtěl fakt vysvětlit všechno. Jak žít, ne jak dělat mafiána. Jak žít.“

„Pracujete, makáte. *You have some money, algo dinero.*⁹ Možná budete mít krásný ženský. Pak vás ale ženský opustěj kvůli někomu, kdo bude hezčí a bude mít víc peněz než vy. Je dost málo pravděpodobný, že povedete vobstojnej život. Spíš budete mít hnusnej život jako všichni. Když skončíte v base, lidi venku vás budou urážet, ty, co se považujou za bezúhonný, ale aspoň jste veleli. Budou vás nenávidět, ale aspoň jste si koupili „bene“ a všecko, co ste chtěli. Bude za váma stát organizace. Může se stát, že budete chvíli trpět a možná vás i zabijou. Je jasný, že organizace stojí na straně toho silnějšího. S pravidlami masa, krve a peněz se můžete dostat až na vrchol. Když si připustíte slabost, když uděláte chybu, budete nahraný. Když si povedete dobře, budete odměněný. Když si vyberete špatnýho spojence, jste nahraný, když uděláte ve válce chybněj krok, jste nahraný, když si nedokážete udržet moc, jste nahraný. Ale to sou povolený války, *are allowed*. To jsou naše války. Můžete vyhrát a můžete prohrát. Ale jen v jednom případě prohrajete vždycky a to tím nejbolestnějším způsobem. Když zradíte. Kdo se snaží jít proti organizaci, nemá šanci přežít. Dá se utýct před zákonem, ale ne před organizací. Dá se utýct dokonce i před Bohem, Bůh na zbloudilýho syna stejně vždycky čeká. Ale nedá se utýct před organizací. Když zradíte a utečete, když vás vojebou a utečete, když nedodržíte pravidla a utečete, zaplatí za vás někdo jinej. *They will look for you. They will go to your family, to your allies.*¹⁰ Budete už navěky na

9 (Angl./šp.) Máte trochu peněz.

10 (Angl.) Budou vás hledat. Najdou si vaši rodinu, vaše spojence.

seznamu. A nic nedokáže vaše jméno vymazat. *Nor time, nor money.*¹¹ Jste navěky v prdeli, vy i vaše potomstvo.“

Policista zaklapl notes. „Ten kluk odtamtud vyšel jako v transu,“ řekl. Poslední slova toho Mexičana uměl nazpaměť: „A já se teď dopouštím zrady, když ti dávám poslechnout tuhle řeč?“

„Napiš o tom,“ dodal policista. „My ho nespustíme z očí. Má za zadkem tři naše chlapy čtyřiaadvacet hodin denně. Když se k němu někdo pokusí přiblížit, bude nám jasný, že nevykládal báhorky, že to celý nebyla jen komedie, že ten, co mluvil, byl skutečněj boss.“

To vyprávění mě udivilo. U nás se to takhle dělalo vždycky. Ale bylo pro mě zvláštní slyšet stejné věci v New Yorku. U nás člověk nevstupuje do organizace jen kvůli penězům, dělá to hlavně proto, aby byl součástí struktury, aby jednal, jako kdyby hrál šachy. Aby přesně věděl, kterou figurkou táhnout a ve kterém okamžiku. Aby rozpoznal, kdy mu hrozí šach. Anebo kdy je střelcem, a společně pak se svým koněm zahnal krále do rohu.

„Myslím si, že je to riskantní,“ řekl jsem mu.

„Udělej to,“ naléhal.

„Asi ne,“ odpověděl jsem.

Převracel jsem se v posteli. Nemohl jsem usnout. To vyprávění samo o sobě na mě velký dojem neudělalo. Mátl mě celý ten řetězec. Kontaktovali mě, abych vyprávěl mně převyprávěné vyprávění. Zdroj, mám na mysli toho starého italského bosse, se mi instinktivně jevil důvěryhodný. Částečně proto, že když jste daleko od své vlasti, pak toho, kdo mluví vašim jazykem, myslím vaší vlastní řečí, tedy se stejnými kódy, stejnými souslovími, stejnými výrazy, stejnými výpustkami, okamžitě rozpoznáte jako svého člověka, jako někoho, komu můžete naslouchat. Pak taky proto, že tu řeč pronesl ve správný okamžik, před lidmi, kteří ji měli vyslechnout. Pokud ta slova byla autentická, pak by to znamenalo, že se situace vyvíjí tím nejhorším možným způsobem. Poprvé by totiž italští bossové, poslední kalvinisté Západu, cvičili nové generace Mexičanů a Latinoameričanů,

11 (Angl.) Ani čas, ani peníze.

zločineckou buržoazii zrozenou z obchodu s narkotiky, ty nejdivočejší a nejhladovější žoldáky na světě. Všehochuť osob připravenou řídit trhy, diktovat zákony ve finančnictví a ovládnout investice. Těžaře peněz, budovatele bohatství.

Zmocňovala se mě úzkost, kterou jsem nedovedl ovládat. Nedomákal jsem zůstat v klidu, postel mi připadala jako dřevěná pryčna, pokoj připomínal noru. Chtěl jsem popadnout sluchátko a zavolat tomu policistovi, ale byly dvě v noci a já se bál, že mě bude mít za blázna. Šel jsem ke stolu a začal mu psát e-mail. Rozhodl jsem se o tom napsat, ale potřeboval jsem to lépe pochopit, chtěl jsem si poslechnout přímo tu nahrávku. Slova toho výcviku byla životní filozofií nejen člena mafie, ale kohokoli, kdo by se rozhodl, že bude na Zemi rozkazovat. Slova, která by nikdo nevyslovil takhle jasně, pokud by nechtěl někoho vycvičit. Když hovoříte na veřejnosti o nějakém vojákovi, říkáte, že touží po míru a nenávidí válku, když jste s tím vojákem o samotě, učíte ho střílet. Ta slova měla za cíl přenést tradici italských organizací do organizací latinskoamerických. Ten kluk si nic nevycucal z prstu. Přišla mi esemeska. Ten kluk, ten mexický informátor, to napasoval autem do stromu. Žádná pomsta. Velké silné italské auto, které neuměl řídit. Přímo do stromu. Případ je uzavřen.

Don Arturo je staříčkový pán, který si všechno pamatuje. A hovoří o tom s každým, kdo má chuť ho poslouchat. Jeho vnučata jsou příliš velká, je už pradědečkem, a těm malým raději vykládá jiné historky. Arturo vypráví, že jednoho dne přijel generál, slezl z koně, který všem připadl velikánský, ale bylo to jen zdravé zvíře v kraji vyzábělých herek s rachitickými nohama, a dal svolat všechny *gomeros*, venkovany pěstující mák. Rozkaz zněl jasně: všechnu půdu vypálit. Takhle přichází Stát, jen s jasnými rozkazy. Buď poslechnou, nebo je čeká vězení. Deset let. Všichni *gomeros* nejdřív pomysleli na vězení, bez váhání. Vrátit se k obilninám bylo horší než basa. Jenže během těch deseti let vězení by děti nemohly pěstovat mák, půdu by jim zkonfiskovali anebo, v tom nejlepším případě, by ji nechali vyschnout. *Gomeros* místo odpovědi jen sklopili oči. Jejich půda a makovice budou spáleny. Přijeli vojáci a pokropili naftou pozemky, květy máku, stezky pro mezky vedoucí z jedné latifundie do druhé. Arturo vyprávěl, jak se ta pole rudá máky zbarvila do černa, hustou a temnou mastnotou. Vylévaná vědra sytila vzduch odporným zápachem. V těch dobách se všechno dělalo ručně, velké postřikovače na jedy ještě neexistovaly. Vylévání věder a smrad. Ale to není důvod, proč si starý Arturo všechno pamatuje. Pamatuje si to, protože právě tam se naučil rozpoznat odvahu a zjistil,

že zbabělost je cítit člověčinou. Pole pomalu vzplála. Nikoli jedním žářem, ale pruh po pruhu, postupnou nákazou ohněm. Tisícovky květů, stonků, kořenů začaly hořet. Všichni rolníci se na to dívali, a dívali se i četníci a starosta a děti a ženy. Bolestná podívaná. Pak zničehonic uviděli nedaleko od sebe vybíhat z hořících strnišť řvoucí koule. Vypadaly jako oživlé plameny, které poskakovaly a pak chroptěly. Nebyly to plameny, do nichž by náhle vstoupil duch a pohyb. Byla to zvířata, která usnula schovaná mezi máky a neslyšela rámus věder ani necítila pach nafty, který neznala. Rozžhavení králíci, toulaví psi, dokonce jeden malý mezek. Hořeli. Nedalo se nic dělat. Maso spálené hořící naftou neuhásí žádná voda a hlína všude kolem žhnula. Zvířata řvala a oheň je polykal všem na očích. A nebylo to jediné drama. Hořeli i opilí *gomeros*, kteří usnuli, když to tam polévají naftou. Lili naftu a nalávali se pivem. Pak usnuli mezi rostlinami máku. Oheň zachvátil i je. Řvali o dost méně než zvířata a vrávorali, jako kdyby alkohol v krvi živil plameny zevnitř. Nikdo je nešel uhasit, nikdo nepřiběhl s dekou. Žhnoucí plameny šlehaly příliš vysoko.

V té chvíli don Arturo dostal lekci. Vzpomíná si na fenu kost a kůže, jak běží k ohni. Vbíhá do těch pekelných plamenů a vrací se zpátky a vytahuje z nich dvě, tři, nakonec šest štěňat, každé obalí hlinou, aby je uhasila. Ohořelá, ale živá štěňata vykašlávala kouř a popel. Byla popálená, ale živá. Kráčela na slabých tlapkách za fenou, která prošla kolem diváků ohnivě podívané. Vypadalo to, jako by se dívala na všechny přítomné. Zabodávala oči do *gomeros*, do vojáků a do každé lidské bytosti, která tam stála jako sloup, nehybně a uboze. Zvíře dokáže vycítit zbabělost. Strach zvíře respektuje. Strach je ten nejpřirozenější životní instinkt, ten, který je třeba respektovat ze všech nejvíc. Zbabělost je volba, strach je stav. Ta fena měla strach, ale vrhla se do plamenů, aby zachránila mláďata. Žádný člověk nezachránil jiného člověka. Nechali je tam všechny uhořet. Takhle to stařec vyprávěl. Neexistuje správný věk na to, aby člověk pochopil. Jemu se to přihodilo záhy, v osmi letech. A až do svých devadesáti si uchoval tuhle pravdu: zvířata mají odvalu a vědí, co

znamená bránit život. Lidé se vytahují svou odvahou, ale umějí jen plnit rozkazy, plazit se, přežívat.

Po dvacet let byl na místě květů máku jen popel. Pak zase přijel generál, vzpomíná Arturo. Na latifundiích ve všech zemích na celém světě se vždycky objeví někdo, kdo přichází jménem někoho mocného, má uniformu, holínky a koně – nebo džíp, to záleží na době, kdy k tomu dojde. Generál nařídil venkovanům, aby se z nich znovu stali *gomeros*, tohle si Arturo pamatuje. Už žádné obilniny, zase se bude sít mák. Návrat k drogám. Spojené státy se připravovaly na válku a dřív než kanonů, než střel, než tanků, než letadel a letadlových lodí, dřív než uniforem a holínek, dřív než toho všeho je zapotřebí morfinu. Bez morfinu se války nevedou. Pokud vám, co mě teď čtete, bylo někdy zle, hodně zle, tak víte, co je to morfin: úleva od bolesti. Bez morfinu se nevedou války, protože válka je bolest zlámaných kostí a těl, která jsou drásána dřív než duše, jež se rozhořčují nad tím násilím. Na rozhořčení jsou tu traktáty a demonstrace a svíčky a hlídky. Na pálící ránu jen jedna věc: morfin. Vy, co tohle čtete možná patříte do oné části světa, která zatím žije klidně. Křik znáte z nemocnic, rodičky a pacienti, vřískající děti, narovnávání kostí. Ale asi jste nikdy neslyšeli řev muže zasaženého střelou, s kostmi roztráštěnými samopalem či střepinami po výbuchu, které se do něj zabodaly a utrhly mu paži nebo pŕlku obličeje. To je řev, jediný řev, který paměť nedokáže vymazat. Zvuková paměť je slabá. Pojí se k dějům, ke kontextu. Ale řev obětí války zůstává. Probouzejí se s ním veteráni i reportéři, lékaři i vojáci z povolání. Pokud jste slyšeli řev umírajícího nebo raněného člověka na frontě, nemá cenu utracet peníze za psychoanalytika nebo toužit po pohlazení. Tenhle řev už nikdy nezapomenete. Tenhle řev může zarazit, ztlumit, zastřít jenom chemie. Když spolubojovníci raněného slyší tenhle řev, rázem zkamení. Nic není tak antimilitaristické jako řev raněného ve válce. Jenom morfin dokáže ten řev utišit a ponechat ostatní v přesvědčení, že vyvážnou se zdravou kůží a zvítězí v bitvě nezranění. A tak Spojené státy, které potřebovaly morfin do války, požádaly Mexiko, aby zvýšilo produkci opia, a dokonce postavily nové úseky železnice,

aby usnadnily jeho převoz. Kolik ho bylo potřeba? Spousta. Co nejvíc. Arturo vyrostl. Bylo mu skoro třicet let a měl už čtyři děti. Nehodlal později zapálit pole, která obdělával, tak jako to musel udělat jeho otec. Věděl, že by k tomu došlo, že dřív nebo později by to po něm chtěli, nařídili by mu to. A tak když generál odjel, Arturo se vydal po polní stezce a dohnal ho. Zastavil konvoj a vyjednával. Bude část svého opia pašovat: většinu úrody odevzdá státu, který ji pak prodá armádě Spojených států, zbytek bude pro pašeráky, pro *gringos*, co si chtějí užívat opia a morfinu. Generál na to přistoupil výměnou za tučné procento ze zisku a pod jednou podmínkou: „Opium budeš za hranice vozit sám.“

Starý Arturo je jako sfinga. Žádný z jeho synů nepatří k *narcos*. Žádný z jeho vnuků nepatří k *narcos*. Žádná z jejich manželek nepatří k *narcos*. Ale *narcos* ho mají v úctě, protože býval nejstarším pašerákem opia v celé oblasti. Arturo se z *gomera* stal zprostředkovatelem. Už pouze nepěstoval, dělal prostředníka mezi pěstiteli a prodejci. Tak to šlo až do osmdesátých let, a byl to jenom začátek, protože v těch letech většinu heroínu, co přicházel do Ameriky, spravovali Mexičané. Arturo získal moc a blahobyt. Jenže pak jeho živnost zprostředkovatele opia něco ukončilo. A tím něčím byl Kikiho příběh. Po tom, co se stalo s Kikim, se Arturo rozhodl, že se vrátí k pěstování pšenice a svět opia a lidí kolem heroínu a morfinu opustí. Kikiho příběh se stal už dávno. Před mnoha lety. Ale Arturovi zůstal navždycky v paměti. A když jeho synové řekli, že chtějí kšeftovat s kokou, stejně tak jako on kdysi kšeftoval s opiem, Arturo pochopil, že nadešla chvíle, aby Kikiho příběh vyprávěl, protože je dobré, aby se ten, kdo ho nezná, s ním seznámil. Zavezl syny za město a ukázal jim jámu, která je teď plná květin, skoro pořád suchých. Ale je hluboká. A vyprávěl jim to. Já jsem ten příběh četl už předtím, ale nikdy mi nedošlo, jak rozhodující má význam, dokud jsem nepoznal Sinalou, pruh země, ráj, kde se odpykávají tresty hodné toho nejhoršího pekla.

Kikiho příběh se váže k příběhu Miguela Ángela Félix Gallarda, kterého každý zná jako Kmotra, říká se mu „El Padrino“. Félix Gallardo pracoval u mexické federální soudní policie. Po léta zatýkal pašeráky, pronásledoval je, studoval jejich metody, odhaloval jejich trasy. Věděl všechno. Byl to jejich lovec. Jednoho dne se vydal za šéfy pašeráků a navrhl jim vytvoření organizace, ale pod jednou podmínkou. Že ho zvolí do jejího čela. Kdo přijal, stal se součástí organizace, a tomu, kdo raději dál pracoval samostatně, nikdo nebránil. Následně byl zabit. Také Arturo souhlasil, že se podřídí. Pro Félix Gallarda skončil čas nošení uniformy a začala doba převážení marihuany a opia. Začal se osobně seznamovat se všemi přístupovými cestami do Spojených států. Píď po pídi zjišťoval, kde se mají koně a nákladáky vyšplhat do kopců a kde se mají zase vyloupnout na cestě. V té době v Mexiku neexistovaly kartely. Vytvořil je Félix Gallardo. Kartely. Teď už jim tak říká každý, dokonce i kluci, kteří ani dobře nevědí, co to slovo znamená. A přece je to ve většině případů to správné slovo. Skupiny, které obhospodařují koks a koksový kapitál a ceny koksu a jeho distribuci. To jsou kartely. Kartel je koneckonců ekonomický termín a označuje výrobce, kteří se domluví a společně rozhodují o cenách, výši produkce, o tom, jak, kde a kdy zboží distribuovat. Tohle platí pro legální ekonomiku i pro tu nelegální. V mexických drogových kartelech rozhodovalo o cenách jen pár osob. El Padrino byl považován za mexického kokainového cara. Pod ním byli Rafael Caro Quintero a Ernesto Fonseca Carrillo zvaný „Don Neto“. V Kolumbii zuřily boje mezi konkurenčními kartely z Cali a Medellínem o nadvládu nad obchodem s koksem a nad pašeráckými trasami. Masakry. Ale Pablito Escobar, boss medellínského kartelu, měl problém i za hranicemi Kolumbie: policie Spojených států, kterou se mu nedařilo zkorumpovat, mu zabavovala příliš mnoho zásilek na pobřeží Floridy a v Karibiku, stálo ho to kila a kila koksu. Z letišť se stávaly celnice, jimž bylo třeba platit příliš vysoké částky, a on přicházel o spoustu peněz. A tak se Escobar rozhodl, že požádá o pomoc Félix Gallarda. Escobar řečený „El Mágico“, Kouzelník, a El Padrino Félix Gallardo hned našli společnou řeč. A uzavřeli dohodu. Koks do Spojených

států budou převážet Mexičané, Félix Gallardo zná hranice a cesty má otevřené. Zná trasy marihuany, dřív to byly trasy opia a teď se z nich měly se stát trasy kokainu. El Padrino Escobarovi důvěřoval, věděl, že proti němu nepostaví žádného rivala, jelikož kolumbijský boss nemá sílu vychovat si svého muže v Mexiku. Félix Gallardo Kolumbijci nezaručil exkluzivitu. Bude dávat přednost medellínskému kartelu, ale pokud by lidé z Cali či jiné, menší kartely požádali, aby zajišťoval převoz jejich zásilek, vyhověl by i jim. Vydělávat se všemi a neznepřátelit si nikoho, obtížná životní praxe, ale ve fázi, kdy spousta kolumbijských výrobců tenhle přechod potřebovala, se alespoň ze všech daly ždímat peníze. Stále víc peněz.

Kolumbijci měli ve styku zaplatit za každý náklad hotově. Medellínský kartel zaplatil a Mexičané převáželi náklad do Spojených států výměnou za pesos. Později za dolary. El Padrino ale po čase vytušil, že peníze můžou ztratit hodnotu a že kokain je výhodnější: dovážet ho tak přímo na severoamerický trh, to by bylo ternó. Když začal kolumbijský kartel objednávat víc zakázek, El Padrino požádal, aby mu platili zbožím. Escobar souhlasil, dokonce mu to připadalo výhodné. A v každém případě nemohl nesouhlasit. Když se dal náklad převézt snadno a mohl se ukrýt v kamionech či vlcích, náleželo Mexičanům pětatřicet procent koksů. Když šlo o komplikovanou dodávku a bylo třeba ji přepravit podzemními tunely, dostali Mexičané polovinu nákladu. Ty nesjízdné cesty, ta hranice, ty tři tisíce kilometrů Mexika přišité ke Spojeným státům americkým se pro El Padrina staly největším zdrojem příjmů. Mexičané už nebyli pouhými přepravci, ale skutečnými distributory. Teď mohli koks bosům, šéfům rajonů, pusherům, organizacím v USA prodávat sami. Už tam nebyli jen Kolumbijci. Teď už si i Mexičané mohli nárokovat místo za jednacímí stoly byznysu. A pak ještě mnohem víc. Nezměrně víc. Takhle to chodí i ve velkých podnicích, že distributor se často stává největším konkurentem výrobce, že příjmy navazujících ekonomických aktivit jsou vyšší než příjmy mateřské společnosti.

El Padrino je ale bystrý a pochopí, že hlavní je se držet při zemi. Zejména v letech, kdy jsou zraky celého světa upřeny na Escobara

a na Kolumbii. Snaží se tedy chovat obezřetně. Vést obyčejný život. Jako šéf, ne jako car. A dává si pozor na každém přechodu hranice, ví, že je třeba podmáznout každý krok. Že je třeba zaplatit každé hlídce. Každému oficiálnímu zástupci dané oblasti. Starostovi každé vesničky, kterou projíždějí. El Padrino ví, že je třeba platit. Pořád platit, tak aby vaše štěstí bylo chápáno jako štěstí všech. A hlavně ví, že je třeba zaplatit dřív, než by někdo mohl promluvit, zradit, začít zpívat nebo nabídnout víc. Dřív než by se mohl zaprodat konkurenčnímu klanu nebo policii. Policie má zásadní význam. Sám býval policajtem. A proto našli člověka, který ručil za klidný převoz zboží: Kikiho. Kiki byl fízl a zajišťoval beztrestnost ze strany států Guerrero a Jižní Kalifornie. Vstup do Spojených států pak probíhal hladce. Caro Quintero choval ke Kikimu přímo nábožnou úctu a často ho hostil u sebe doma. Vyprávěl mu, jak má žít pravý šéf, jaký má vést životní styl, jak se má jevit svým mužům. Bohatství, blahobyt, ale nestavět je příliš okatě na odiv. Šéfovi musí každý uvěřit, že když on se má dobře, bude se dařit dobře i jeho mužům. Musí to zaonačit tak aby doufali, že jeho aktivity budou narůstat, že jeho obchody půjdou čím dál lépe. Když jim naopak ukazuje, že má všechno, že může mít všechno, budou mu chtít něco vzít, protože si pomyslí, že dál už nelze zajít, že víc už nelze mít. Je to křehká rovnováha a úspěch tkví v tom, že tuhle hranici nikdy nepřekročíte, že nikdy nepodlehnete svodům života v přepychu.

Kiki uměl propašovat drogy všude a mimořádně snadno a El Padrinův klan za to ochotně platil. Caro Quintero nenechal na Kikiho dopustit. Zdálo se, že Kiki dokáže podplatit každého, že díky němu převoz všeho, co se má dostat za americkou hranici, běží jako na drátkách. Díky téhle naprosté důvěře, kterou si získal, začali Kikimu svěřovat to, o čem jinak nikomu nevyprávěli. A tím bylo El Búfalo. Poté co přešel hranice Spojených států už kdovíkolikátý silniční vlak napěchovaný kolumbijským koksem a mexickou trávou, zavezli Kikiho do Chihuahuy. O El Búfalu slyšel už tisíckrát, ale nebylo jasné, o čem je řeč, jestli je to šifra, zvláštní operace, přezdívka. El Búfalo nebyl nejvyšší boss, nebylo to posvátné a uctívané zvíře,

třebaže při zmínkách o něm lidé projevovali zbožnou úctu, dojetí a posvátnou bázeň. Nebylo to nic takového, vlastně to bylo něco víc: El Búfalo byla jedna z největších marihuanových plantáží na světě. Přes tisíc tři sta akrů půdy a přibližně deset tisíc zemědělců, kteří na nich pracovali. Každé protestní hnutí na celém světě, od New Yorku po Athény, od Říma po Los Angeles, se vždycky vyznačovalo kouřením marihuany. Večírky bez jointů? Demontrace bez jointů? Vyloučeno. Tráva, symbol lehkého tripu, družných komunit, blažené relaxace a přátelství. Všechna nebo skoro všechna tráva, kterou kouřili Američané, všechna tráva, co se prodala a vyhulila na římských a pařížských univerzitách, všechna tráva ze švédských demonstrací, německých pikniků, všechna tráva z mejdanů pocházela po dlouhou dobu z El Búfala, tam vyrostla, než ji rozvezly mafie z poloviny světa. Kiki měl zajistit přejezd dalších kamionů, dalších silničních vlaků plných zlata vypěstovaného na El Búfalu. A Kiki souhlasil.

Šestého listopadu 1984 ráno obsadilo El Búfalo čtyři sta padesát vojáků. Vrtulníky začaly katapultovat muže, kteří vytrhávali rostliny a zabavovali už sklizenou marihuanu, celé žoky připravené k sušení a drcení. Spolu s několika tisíci zabavených a spálených tun marihuany se v El Búfalu rozplynulo v dýmu osm miliard dolarů. El Búfalo a vše, co se tam pěstovalo, ovládal klan bosse Rafaela Cara Quintera. Plantáž fungovala pod ochranou policie a vojska: byla obrovská a představovala hlavní hospodářský zdroj celé oblasti. Přinášela výdělek všem. Caro Quintero nemohl uvěřit tomu, že navzdory všem penězům, které vynaložil na podmáznutí celého aparátu, na podplacení policie a vojska, mu mohla uniknout vojenská akce takového rozsahu. Dokonce i vojenské letouny létající nad touhle oblastí ho vždy před startem žádaly o povolení. Nikdo nechápal, co se stalo. Mexičani museli být pod tlakem Američanů. V té akci musela mít prsty DEA,¹² protidrogová policie Spojených států.

Cara Quintera a El Padrina to znepokojilo. Jejich vzájemný vztah

12 Zkratka Národního úřadu pro potírání obchodu s drogami (Drug Enforcement Administration), federální agentury Spojených států amerických, která má na starosti boj proti pašování a distribuci drog.

byl založen na silné důvěře, byli spoluzakladateli organizace, která vlastnila monopol na narkoobchod v Mexiku. Požádali všechny, kdo pro ně pracovali na všech úrovních pravomoci, aby prověřili každého, koho mají na výplatní listině. Jelikož o tom, co se stalo, měli být zpraveni předem. Obvykle, když se chystala razie, dostali echo a sami pak schválně nechali zabavit trochu drog. Trochu víc, pokud měl policista, který měl drogy zabavit, k dispozici kamery televizního zpravodajství nebo potřeboval udělat kariéru. Trochu méně, pokud to nebyl jejich člověk. Kiki hovořil s každým, promluvil s Donem Netem, promluvil s El Padrinovými politickými zdroji, okamžitě se rozjel do Guadalajary, kde se sešli všichni vůdci. Chtěl zjistit, jaká panuje nálada, pochopit, jaké budou další kroky špiček kartelu. Jednoho dne se chystal za svojí manželkou Mikou, nestávalo se často, že by šli společně na oběd, jen když byl Kiki klidný a neměl příliš práce. Scházeli se v restauraci daleko od jeho úřadu, v jedné z nejkrásnějších čtvrtí Guadalajary.

Kiki opustil kancelář, nechal visačku a pistoli v zásuvce a sešel na ulici. Vydal se ke svému pick-upu a pět mužů, tři vepředu u kapoty a dva u kufru, na něj namířilo pistole. Kiki dal ruce vzhůru, snažil se poznat tváře těch, co mu vyhrožují. Asi chtěl zjistit, jestli jsou to zabijáci, které zná, nebo nějací bossové, kterým v minulosti uškodil či pomohl. Pravděpodobně s rukama za hlavou ho naložili do béžového Volkswagenu Atlantic. Manželka na něj zatím pořád čekala, a když nepřicházel, zavolala do jeho kanceláře. Kikiho zavezli do calle Lope de Vega. Ten dům dobře znal, byla to dvoupatrová budova s verandou a tenisovým kurtem. Jedno ze sídel El Padrinových mužů. Odhalili ho. Kiki totiž nebyl jeden z mnoha mexických policistů ve službách *narcos*, nebyl to zkorumpovaný a neuvěřitelně schopný fízl, ze kterého se stal El Padrinův alchymista. Kiki byl tajný agent DEA.

Pravým jménem Enrique Camarena Salazar. Občan Spojených států amerických mexického původu, do řad DEA vstoupil roku 1974. Začal pracovat v Kalifornii, poté ho poslali do Guadalajary. Čtyři roky mapoval Kiki Camarena síť velkých překupníků kokainu a marihuany v zemi. Napadlo ho, že by se do ní mohl infiltrovat, jelikož policejní

akce vedly jen k zatýkání *campesinos*,¹³ drobných dealerů, řidičů, nájemných vrahů, zatímco problém byl jinde. Chtěl překonat mechanismus hromadného zatýkání ohromujícího jen počtem zatčených, ale jinak bez významu. Mezi roky 1974 a 1976, když mexická vláda a DEA vytvořily pracovní skupinu, jejímž cílem bylo zlikvidovat produkci opia v horských oblastech státu Sinaloa, došlo ke čtyřem tisícům zatčení, ale jen v řadách pěstitelů a přepravců. Dokud nebudou zatčeni šéfové překupníků, dokud nebudou zatčeny osoby, které tahají za nitky, organizace bude trvat navěky, bude se nepřetržitě obnovovat. Kiki se pokoušel infiltrovat stále hlouběji do sítě obchodu s drogami v takzvaném Zlatém trojúhelníku, čili na území vymezeném státy Sinaloa, Durango a Chihuahua, v oblasti vysoké produkce marihuany a opia. Kikiho matka se o syna bála a nesouhlasila s tím, byla proti té práci, nechtěla, aby její syn docela sám čelil drogovým baronům. Ale Kiki jí na to jednoduše řekl: „I když jsem jen jeden člověk, můžu něco změnit.“ To byla jeho filozofie. A byla to pravda. Jenže Kikiho zradili. O téhle operaci věděla jen hrstka lidí a někdo z té hrstky promluvil. Únoscí ho zavedli do místnosti a začali ho mučít. Bylo zapotřebí exemplárního trestu. Aby nikdo nikdy nezapomněl, jak byl Kiki Camarena potrestán za to, že zradil. Zapnuli magnetofon a všechno nahrávali, protože museli El Padrinovi dokázat, že udělali i nemožné, aby Kikiho přinutili říct všechno, co věděl. Protože chtěli, aby se během bití a mučení nahrálo všechno, co řekne, aby bylo zaznamenáno každé podlehnutí, i ta nejbezvýznamnější informace. V té chvíli se hodilo cokoliv. Chtěli vědět, kolik toho už Kiki prozradil a kdo další je v jeho oddílu infiltrovaných osob. Začali fackami a údery pěstí do ohryzku, aby mu došel dech. Přerazili mu nos a nadočnicové oblouky, zatímco byl spoutaný a měl zavázané oči. Kiki ztratil vědomí a jeho mučitelé přivolali lékaře. Přivedli ho k sobě pomocí ledové vody, omyli mu krev. Kiki plakal bolestí. Neodpovídal. Ptali se, jak DEA získala informace, kdo jí je předal. Chtěli znát další jména. Nevěřili mu. Připevnili mu na varlata elektrické dráty a začali

13 (Šp.) Venkovanů, zemědělců, zde samozřejmě míněni pěstitelé opia a marihuany.

do nich pouštět proud. Na nahrávce je slyšet řev a tupé údery. To jeho tělo vymršťoval do vzduchu elektrický proud. Potom, když byla ruka a noha přivázaný k židli, mu jeden z mučitelů zarazil do lebky šroub a začal ho do ní zavrtávat. Šroub pronikal do hlavy, trhal maso a kost a způsoboval prudkou bolest. Kiki pouze opakoval: „Nechte na pokoji moji rodinu. Prosím vás, neubližujte mojí rodině.“ Při každé face, při každém vyraženém zubu, při každé ráně elektrickým proudem se bolest stávala nesnesitelnou při pomyslení, že by se mohla rozšířit na Miku, Enriqueho, Daniela a Erika. Na manželku a jejich tři syny. Tohle na té nahrávce opakuje nejčastěji. Člověk může mít se svou rodinou jakýkoli vztah, ale když ví, že by jeho blízcí mohli platit za něco, co udělal on sám, bolest se stává nesnesitelnou a nesnesitelné je pomyslení, že někdo jiný ji pocítí jeho vinou, kvůli jeho vlastnímu rozhodnutí.

Když se těla zmocní bolest, vyvolá nečekané, nepředstavitelné reakce. Neřeknete co největší lež v naději, že by bolest mohla ustát, protože se bojíte, že by vás pak odhalili a že by se ta bolest zase vrátila a byla by, je-li to vůbec možné, ještě silnější. Bolest vás přinutí říct přesně to, co mučitel chce vědět. Ale ta nejnesnesitelnější věc, co se vám stane, když cítíte bolest, kterou nedokážete vydržet, je naprostá ztráta psychologické orientace. Jste na zemi ve vlastní krvi, ve vlastních chcankách, ve svých slinách, se zlámanými kostmi. A přesto nemáte na výběr, dál se mučitelům vydáváte napospas. Jejich rozumu, jejich neexistujícímu soucitu. Bolest mučení vás připraví o rozlišovací schopnosti a vytáhne z vás vaše nejskrytější obavy. Přinutí vás žadonit o soucit, zejména o soucit s vaší rodinou. Jak si někdo může myslet, že ti, co jsou schopni pálit mu varlata a zarážet šroub do hlavy, by mohli vyslyšet jeho prosby, aby ušetřili jeho rodinu? Kiki žadonil a tečka, to ostatní nedokázal posoudit. Jak je možné si myslet, že právě jeho prosby naopak nepřiživily jejich hlad po pomstě, jejich krutost?

Zlámali mu žebra. „Prosím, můžete mi je zafačovat?“ ozve se na jednom místě nahrávky. Žebra mu proděravěla plíce a jako by mu do masa zajížděly křišťálové čepele. Jeden z nich připravil řeřavé uhlí,

jako kdyby se chystali rožnit steaky. Rozžhavili hůl a vrazili ji Kiki-
mu do konečnicku. Znásilnili ho žhavou tyčí. Nahraný řev se nedá po-
slouchat, nikdo nedokázal magnetofon nevypnout. Nikdo nedokázal
neodejít z místnosti, kde se nahrávka poslouchala. Když se Kikiho
příběh vypráví, vždycky někdo vzpomíná, jak soudci, kteří si ty kaze-
ty poslechli, nemohli celé týdny spát. Vypráví se o policistech, kteří
zvraceli, když z té devítihodinové nahrávky pořizovali zápis. Někteří
přepisovali to, co slyšeli, s pláčem, jiní si zacpávali uši a křičeli: „Už
dooooost!“ Kikiho umučili, když se ho ptali, jak mohl všechno zvlá-
dat sám. Když po něm chtěli jména, adresy, čísla běžných účtů. Ale
kartely infiltroval jen on sám. Všechno sám zorganizoval po dohodě
s několika nadřízenými a za podpory jedné malé skupiny v Mexiku.
Síla jeho utajené akce spočívala právě v tom, že pracoval samostat-
ně. Ale těch pár mexických policistů, ta hrstka, která o jeho akci vě-
děla, muži prověřeni a otestovaní léty zkušeností, se nechali koupit.
A informovali Cara Quintera.

Hned vzniklo podezření, že je do události zatažená mexická po-
licie. Ze svědeckých výpovědí vyplynulo, že únos byl proveden za
pomoci podplacených policistů vedených na výplatní listině kartelu
z Guadalajary. Ale Los Pinos, sídlo mexického prezidenta, nepodnik-
lo žádné kroky, nevedlo vyšetřování, neposkytovalo odpovědi. Každé
úsilí bylo zastaveno vládou, která celou událost bagatelizovala slovy:
„Jenom se vám ztratil jeden člověk. Může být v Guadalajaře, někde
se opalovat. Tohle není žádná priorita.“ Nepřipouštěli možnost úno-
su. Také Washington radil DEA, aby to nechala být a smířila se s tím,
co se stalo, jelikož politické vztahy mezi Mexikem a Spojenými státy
jsou příliš důležité na to, aby byly pošramoceny zmizením jednoho
agenta. Jenže DEA takovouhle porážku nemohla přijmout a vysla-
la do Guadalajary dvacet pět mužů, aby vedli pátrání. Následovala
veliká honba za člověkem, aby se našel Kiki Camarena. El Padrino
cítil, že vzduch zhoustl. Vztáhnout ruku na Kikiho byl pravděpodob-
ně chybný krok. Jenže když je vaším spojencem celá politická tří-
da, a hlavně když věříte, že jste všechno naplánovali do posledního
detailu, máte v sobě namyšlenost mocných. A za sebou sílu peněz.

Kikiho bylo třeba potrestat exemplárně. Důvěra do něj vložená byla naprostá a trest musel být nezapomenutelný. Musel zůstat uchován v historii a budoucí paměti.

Měsíc po únosu bylo Kikiho tělo nalezeno nedaleko malé vesnice La Angostura ve státě Michoacán, asi sto kilometrů jižně od Guadalahary. Leželo na kraji polní cesty. Bylo dosud spoutané, mělo roubík v ústech a zavázané oči. Mrtvola nesla stopy mučení. Mexická vláda lhala, když prohlásila, že tělo bylo na uvedeném místě nalezeno jedním vesničanem a že bylo zabalené do igelitu. FBI na základě rozboru zbytků hlíny na kůži oběti potvrdila, že tělo bylo pohřbeno jinde a sem je převezli teprve následovně. A právě k té jámě, kde bylo Kikiho tělo pohřbeno, vodil don Arturo, starý pašerák opia, své syny a kladl k ní květiny. A když ho vnuci a pravnuci žádali o svolení, aby směli vstoupit do drogových kartelů, aby směli pracovat pro překupníky drog, aby směli dát svou půdu k dispozici překupníkům drog, Arturo mlčel. On, kdysi respektovaný král opia, se všeho vzdal, ale jeho potomci toho litovali a nechápali, proč to udělal. Necháпали to, dokud je stařec nezavedl k té jámě. A nevyprávěl jim o Kikim a o té feně, kterou viděl, když byl malý kluk. Vyprávěl jim ty příběhy, aby jim ukázal, na čem je založen jeho zákaz. Byl to jeho způsob, jak se vrhnout do ohně a vytáhnout z něho štěňata. Don Arturo věděl, že k tomu musí mít odvahu toho zvířete.

Příběh Kikiho Camareny by už neměl dál působit bolest, možná by se dokonce už neměl ani vyprávět, protože je známý. Je to drásavý příběh. Příběh, který je nejspíš považován za marginální, protože se stal v neznámém a zanedbatelném cípu zeměkoule. Jenže právě on tvoří střed všeho. Skoro se mi chce říct, že je to počátek světa. Je třeba pochopit, odkud se bere nářek současné planety Země, její rotace, její proudění, její krev, její krutost, její první dráha. To, co dnes prožíváme, ekonomika, která řídí naše životy, naše rozhodnutí, je více ovlivněno tím, co rozhodli a vykonali Félix Gallardo řečený El Padrino a Pablo Escobar zvaný El Mágico v osmdesátých letech minulého století, než tím, co rozhodli a vykonali Reagan a Gorbačov. Nebo si to aspoň myslím.

Různá svědectví potvrzují, že v roce 1989 svolal El Padrino do jednoho prázdninového komplexu v Acapulcu všechny nejmocnější mexické překupníky drog té doby. Zatímco svět se připravoval na pád Berlínské zdi, zatímco se pohřbívala minulost tvořená rozdělenými sourozenci a utrpením, studenou válkou, železnými oponami a nepřekročitelnými hranicemi, v tomhle městě na jihozápadě Mexika se potichu plánovala budoucnost celé planety. El Padrino se rozhodl rozdělit aktivitu, na kterou dohlížel, a přidělit rozličné segmenty překupníkům, kteří zatím unikali pozornosti DEA. Rozparceloval území na zóny neboli *plazas* a každou svěřil mužům, kteří měli výlučné právo dohlížet na obchod v přiděleném rajonu. Kdokoli projížděl územím mimo dosah své moci, musel zaplatit jistou částku peněz místnímu vládnoucímu kartelu. Tím by se drogoví překupníci už nedostávali do sporu ohledně nadvlády nad strategickými zónami. Félix Gallardo tak vytvořil model soužití mezi kartely.

Vnitřní rozdělení území ale přineslo i další výhody. Od Kikiho přiběhu uběhly čtyři roky a pro El Padrina to stále byla otevřená rána. Nikdy by si nepomyslel, že by bylo možné ho takhle převézt, a to byl důvod, proč mělo zásadní význam utáhnout závit, zabránit tomu, aby jeden slabý článek mohl srazit na kolena celou organizaci. Ta už nebyla jediná, a tudíž nemohla být naráz rozprášena pořádkovými silami ani ohrožena, kdykoli by politici zradili a vypověděli svou ochranu nebo by začal vát vítr odjinud. Nezávislá správa jednotlivých zón navíc dávala každé skupině větší podnikatelské možnosti a šéfové mohli na své *plazas* dohlížet zblízka. Investice, průzkum trhu, konkurence: to všechno vytvářelo víc příležitostí, víc práce. Zkrátka a dobře, El Padrino prováděl revoluci, jejíž dosah měl velice záhy pocítit celý svět: privatizoval trh s drogami v Mexiku a otevíral ho konkurenci.

Povídá se, že schůzka v turistickém komplexu nebyla bouřlivá, nekonala se žádná hádka, žádné melodrama ani komedie. Přijeli, zaparkovali a usedli ke stolům. Jen pár osobních strážců, menu jako na významné recepci, jako na křtinách. Křtila se nová drogová moc. El Padrino dorazil, když ostatní už jedli. Zaujal své místo a pronesl

přípitek. Jeden přípitek s různými sklenicemi, pro každé přidělované území jedna. Povstal s číší vína v ruce a požádal Miguela Cara Quintera, aby ho napodobil: dostal zónu Sonory. Po potlesku se napi-li. Druhá číše byla určena pro rodinu Carrilla Fuentesese: „Vám připadne Ciudad Juárez.“ Pak pozvedl další sklenku a tentokrát se obrátil na Juana Garcíu Ábrega, kterému přidělil trasu přes Heroica Matamoros. Na řadu přišli bratři Arellano Félixové: „Vám dám Tijuanu.“ Poslední sklenice patřila pobřeží Pacifiku. Joaquín Guzmán Loera řečený Prcek Guzmán, „El Chapo Guzmán“, a Ismael Zambada García alias „El Mayo“ vstali dřív, než byli vyzváni: na tato území si dělali nárok, působili na nich ve funkci místodržících a nyní se konečně stali jejich vládci. Rozdělení bylo dokončeno, vznikl nový svět. Možná je to jenom legenda, ale vždycky jsem si myslel, že pouze podobná legenda by dokázala obsáhnout symbolickou sílu nezbytnou k tomu, aby se zrodil pravý a nefalšovaný mýtus o založení říše. Jako římský císař, který svolá své potomky a každému ze synů přidělí část svých držav, musel El Padrino zahájit novou éru panovnickým gestem nebo to aspoň zařídit tak, aby se podobné vyprávění rozšířilo, a současně si pro sebe vytvořit jakousi životní pojistku.

V té chvíli vznikaly mexické drogové kartely, přesně takové, jaké existují dnes, po více než dvaceti letech. Vznikaly zločinecké organizace, které už neměly nic společného s minulostí. Vznikaly instituce s vlastním územím vlivu, na němž mohly určovat tarify a podmínky prodeje, bezpečnostní opatření a zprostředkování mezi výrobcí a konečnými spotřebiteli. Drogové kartely mají oprávnění a moc rozhodovat o cenách a vlivech prostřednictvím dohody uzavřené za stolem či prostřednictvím nového pravidla či zákona. Nebo můžou dosáhnout svého pomocí tritolu, tisícičkami mrtvých. Neexistuje jediný způsob, jak stanovit cenu a modalitu distribuce koksu: záleží na podmínkách, na daném okamžiku, na osobách, kterých se to týká, na spojenectvích, na zradách, na ambicích šéfů, na ekonomických tocích.

El Padrino si měl ponechat dohled nad všemi operacemi: byl to bývalý policajt, měl styky, takže nejdůležitějším mužem měl zůstat